

D I R A N A Z

SINOP HALKEVİNİN AYLIK DERGİSİ

YIL : II

SAYI : 14

İdare yeri : Sinop Halkevi

Mart 1937

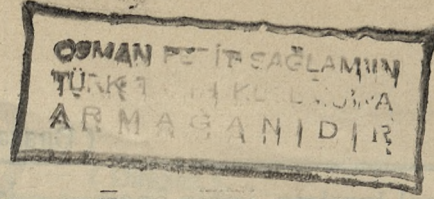
İçindekiler

Kültür ve Propaganda	İbrahim Ertuğrul
Eski Sinop (Çevirme)	Nazlı Tengirşenk
Halkevleri	Ceyhan Atuf Kansu
Türklerde sosyal iki örnek	Şeref Kayaboğazi
Bayrağım	Ş. Sami Kubilây
Gösteri	Aptülkadir Işıtman
Kaynak (Şiir)	İ. Öztürk
Hataylı kardeşlerimize (Şiir)	İ. Öztürk
Ulusal şiirler	Ferid Dikmek
Tarihte (Aşıklaradası) Sinop	Ferid Dikmen
Kısa haberler	***

Derginin sâhibi: Sinop Halkêvi İdare heyeti

Yazı işleri Müdürü: Cemal Yüksel

(Basıldığı yer: Sinop İl basımevi)



DIRANAZ

Ayda bir çıkar, Sinop Halkevi kültür dergisidir.

YIL : II

SAYI : 14

İdare yeri : Sinop Halkevi

Mart 1937

Aylık Konuşma

İbrahim ERTUĞRUL

Kültür ve Propaganda

İlkbakışta, kültürle propaganda arasında bir yakınlık bulunamayacağı sanılırsa da, ulusal ve arsiulusal alanlardaki kültürel davranışlarda propagandanın çeşitli izlerini seçmek mümkündür. Bunun içindir ki, birçok devlet bütçelerinde bu iş için önemli para bulunmakta ve bu alanda değerli elamanlar çalıştırılmaktadır.

Çeşitli propaganda araçları olduğu gibi, amaç itibarıyla propagandayı müsbet-menfi diye ikiye bölmek de mümkündür. Bununla beraber, bir ulusun kültürel ve ekonomik ilerleyişini çekemiyenlerle (satılmış gazeteler)in yaptığı menfi propagandayı bir yana bırakacak olursak hakiki propagandayı yalnız müsbet manada almak kabildir. Zaten lüzumuna inandığımız şekil de bu müsbet olanıdır.

Siyasal ve ekonomik dünya düzeninin bozulması ile ulusların hayatı üzerinde hasıl olan birçok değişiklikler geniş ölçüde göçmeler (muhaceret) doğurmuştur. Hele Genel Savaşın izlerini daha geniş ölçüde seçmek mümkündür. Siyasa ve andlaşma yolları ile yıllarca yaşadıkları yerleri, ana vatanlarını terke mecbur olan birçok kütüphelerin, önce yaşadıkları muhite karşı bir sempati beslemeleri

tabii olduğu gibi, bunlardan bir kısmının yersiz ve tahakkuku kabil olmıyan siyasal emeller peşinden koşmaları da hatıra gelebilir. İşte, bu, çeşitli maksatlarla kurulmuş olan cemiyetlerin yayın aracı olan (satılmış gazeteler)deki propaganda menfidir; bunun kültürel bir değeri yoktur. Bahsetmek istediğimiz müsbet propaganda.

Türkün yarım asır önceki hayatı ile yeni hayatının çeşitli safhalarını karşılaştırmak fırsatını ele geçirebilenler aradaki büyük farkı, asırlara sığamayacak farkı, görmekte gecikmezler; böyle olduğu halde beş altı yıl önceye kadar yurdumuzu ziyarete gelen birçok seyyahlarla yabancı misafirler, İstanbulun peçeli kadınlarını, kafesli evlerini, cumba hayatını, harem dairelerini aramağa kalkmışlardır. Kendilerine rehberlik edenlerin etrafı izahlarından sonra Türkiyeyi elli yıl önce yazılan kitaplardan tanıdıklarını; yeni Türkiye'nin ilerleyişine ve hayat şartlarını değiştirmesine dair yeni eserler okumadıklarını itiraf etmişlerdir. Piyerloti Türkiye'sini görmek hevesiyle yurdumuzu görmeği heves edenlere Yeni Türkiye'nin yeni durumu daha önceden anlatılmak faydalıdır. İşte, bu gibi, hadi-



seler, bize, arslulusal tanıtma işinin önemini açıkça gösterir. Bu, yabancı dil bilenlerimizin, teşekküllerimizin üzerinde hassasiyetle duracakları bir noktadır.

Arslulusal propagandanın yayılması için yalnız arzusun yetmeyeceği, para da lâzım olduğu inkâr edilemezse de, iş idealize edildikten sonra bu maddî yönler ikinci plânda kalır. Medenî hayatımızı olduğu gibi aksettiren dergi ve kitaplar, hayatımızın çeşitli safhalarını konu olarak ele alan konferanslar, sergiler, seyahatler... nihayet büyük şehirlerimizde ve hatta her şehrimizde, tercihan Halkevlerinin yanbaşında sistemli çalışacak bir kolla bu boşluğun kısmen olsun kapatılması lâzımdır. Halkevleri köycüler şubesinin ödevi de, bir iç propaganda olması dolayısıyla, önemlidir.

Propaganda sözünden, dar manada, bir reklam manası çıkarmak ancak pek basit düşünenlerin işi olabilir. Propaganda bir ilân da değildir; bir medeniyeti

kendi hudutları dışına çıkaran, komşu medeniyetleri birbirinden faydalandıran bir kültür yoludur. Onun için :

Her yıl yükselen fabrika bacalarını, yüzbinlerce ton ham maddeyi mamûl hale getiren kombinaları, yeni rejimin manevî alandaki eserlerini, yerli sermayenin işleme tarzını, randıman derecesini ve nihayet yeni düşüncenin yeni verimlerini her yere yaymak, herkese tanıtmak ulusal ödevlerimizden biridir; devletin ve diğer resmî teşekküllerin çalışmalarına el ve kafa arkadaşlığı ederek katılmak lâzımdır. Dil, tarih, teknik alanlardaki ilerleyiş bir ulusun en kuvvetli cepheleri olduğuna göre, bunları tanıtmak aynı zamanda bir kültür işidir. Bu, kültürle propagandanın ilgisini gösterir. Heran müsbet propaganda alanında bir ödey almayı samimi bir ideal tanıyan yeni nesle muhtacız ve bu nesli menfi propagandalardan kendisini koruyacak durumda yetiştirmek te ödevidir,



American Journal of Philology

NIN

2 inci cildinin 106,107 numaralı nushalarından

Yazan: John Hopkins Üniversitesinden David M. Robinson

Türkçeye çeviren : Nazlı Tengirşenk

ESKİ SİNOP

BİRİNCİ BAP

M E V K İ

Sinop, garp alemine uzaklığı ve fena idaresi yüzünden pek ehemmiyet. Siz gibi görünse bile eski Yunanlılar için böyle münbit ve iyi tahkim edilmiş ve tabii vaziyeti ile karaya, denize hakimiyeti fazla olan bir şehir - devletin çok ehemmiyeti vardı. Onların edebiyatı tetkik edilince hakikatin bu olduğu pek iyi görülür. Diodorus ve Strabo Sinobu, Karadenizin cenup sahilindeki şehirlerin en meşhuru ve en ehemmiyetlisi sayarlardı. Mela da Sinobu Amissus ile beraber bu havalinin en meşhur iki şehri olarak gösterir. Valerius Flaccus Sinop şehri için « büyük ve zengin » Eutropius « en asıl » ve Bizzanlı Stephanus ile Eustathius de « en yüksek » vasfını veriyor. Daha sonraki muharrirlerden Ammianus ve Phrantzes de Sinobu eski zamanların meşhur şehirleri arasında sayarlar.

Bununla beraber daha manalı şehadetler, sarıh ifadelerden ziyade zimni beyanlardadır. Plautus Curculio, Seno ile istihza ederek o, bir başına yirmi gün içinde İranlılar, Pahplagonialılar Sinoplular, Araplar, Carriyalılar ve Giritliler de dahil olduğu halde bütün

milletlerin yarısını mağlup etti diyor. Bu uzun listede bir çok devletlerin ismi olduğu halde sayanı ehemmiyet şehir olarak yalnız Sinop şehri istihza içine katılıyor. Sinop aynı zamanda Atinada meşhur bir fahişenin ismi idi. Bu ismi Cyrene ve Megara diye şehir isimleri ile lakaplanan diğer fahişeler gibi ya kendi kendine aldı ve yahud başkaları tarafından ona verildi. Bu kadın ehemmiyetsiz bir fert veya başkasının emrine tabi olan biri değildi, oldukça büyük bir müessesenin sahibi idi. Meşhur Pythionike de bu müessese efradındandı. Bu kadın Atina komedisinde de yer tutar, hatta « ayartılacak veya boşanacak » sözünün çıkmasına o sebep oldu. Atina hayatında oldukça uzun bir zaman ehemmiyetli bir sima olarak yaşıyor ve nihayet Abydos () adı verilecek derecede meşhur bir şahs olmuştu.

Mamafh Sinobu hatırlatacak bunlardan daha ehemmiyetli şeyler de vardır. Odyessenin XII 257 nci sahifesinde haşiyeci Odyssusun arkadaşı olan ve Seylla ve Charybdis kitabında mahvolan bir Sinoposdan bahseder. Ho-

merin yedi tabından bir ide Sinopie idi. Aristonun teşkiâtı esasiyesi bir esere mevzu bahsolmağa değer saydığı şehirlerden biri de Sinop idi. Pek doğru olmamakla beraber Sokrata atf edilen münakaşalı hikâyelerden biride Sinopitus idi. En eski Yunan muharrirleri de bu şehrin mythologisini meth etmişlerdi.

Bu arada şunu da söyleyeyim ki Sinop, Cimmerialıların merkezi sayılırdı, kaleleri tanınmış ve donanması Karadenize hakim idi; hatta başka denizlere bile boy ölçüşmeye giderdi.

Sinobun ehemmiyetine sonuncu bir isbat olmak ve gelecek kısımda bahis edeceğimiz ticarî münasebetlere bir mukaddeme olmak üzere Sinobun ekseriya mesafeleri tayin tayin etmek ve coğrafi münasebeti aydınlatmak için kullanılan bir nokta olduğunu burada söylemek isterim. Pteria, evvelce farzedildiği gibi Sinobun yakınında olmayıp belki Ramsay'in gösterdiğine göre cenubunda epeyce uzakda olmakla beraber onun için (. . . .) denirdi ki buna [Sinopla aynı hattı müvazi üzerinde bulunan] diyebiliriz. Bundan başka küçük Asyanın en parçası İssus körfezinden Amissyşe çekilen bir hat olmakla beraber Sinobun büyük ehemmiyeti Straboyu en kısa transit hattını

Amissusdan değil Sinopdan geçirmeye sevketti. Sinopdan Carusa 150 , Amisus 900 stadium , Phasis iki veya üç günlük yol, ve garp eilhetinde Armene 40, Carampis burnu 700 , daha ilerde Cyturus 1312, Amastris 1450, Heracles 2000, ve (Thracian Bosbhor) Karadeniz boğazında kâin Hiaron of Jupiter Urios 3500 satadium uzakda iki. (bir stadium 2400 Osmanlı arşını uzunluğunda Roma yol ölçüsüdür). Bir çok yerler, bazıları Sinopdan epeyce uzakda olmakla beraber Sinop civarında diye gösterilirdi. Abonutichos (.) dir. Halys, Thermodon (. . . .) dur. Haraclea (. . . .) dir. Corocondame (. . .) idi. Strabo Karadeniz cenub sahiline (. . . .) der. Eratosthenes (. . . .) der. Livy'nin ifadesine göre Gordiumdan Kilikya sahillerindeki Hellesponta kadar olan mesafe ne ise Gordium dan Sinopa kadar olan mesafe de odur. Cicero'nun hatipliği, Verres'in karşılığı en uzakdaki Roma düşmanlarını garpda İspanya Dianiusunda ve şarkda Sinopda bulurdu. İsoerates , küçük Asyadaki Grek nüfuzunun sınırlarını garpda Cilicia ve Cnidusde, şarkda da Sinopda gösterir. Pliny, Sinobu dünyanın beşinci parçasında gösterdiği halde Avienus beşinci asırda Sinobu arzın hududuna yakın bir yerde gösterir.

— Devam edecek —



HALKEVLERİ

Ceyhan Atuf Kansu

21 Şubatta bir yıl dönümü daha yaşadık.

Memleketin bütün köşelerinde; Kültür, Birlik ve İnan evleri olan Halk evleri yıldönümlerini ruhlarla, fikirlerle ve zevklerle kutladılar.

Türk topraklarının ve bu topraklar insanının; yükselmesi için büyük bir hamlenin, büyük bir mefkûre davasının gönüllüsü olmak; Millî bir ruh, Millî bir iman ve Millî bir kültürle dolgun olmak demektir.

Yükselmek; çalışmak, birleşmek ve inanmakla, çalışmak birleşmek ve inanmakla, anlamak ve duy-makla mümkündür.

İşte Halkevleri: memlekete çalışan, birleşen ve inanan insan yetiştirmek vazifesini almış, büyük mefkûreyi; bu toprağın adamlarına duyurmak ve anlatmak istemiştir. İnaniyoruz diyen Halkevleri çocuğunu yetiştiren müreb-

bi Halkevlerinin ruhu, Halkevlerinin havası, Halkevlerinin millî bünyeleri olmuştur.

Hepimiz birleşmek ve birleşerek büyük ve ileri bir Türkiye yaratmak mecburiyetinde, ihtiyacındayız. Bu ihtiyacı duymaya ve başarmaya çalışırken, halka da, köylüye de, işçiye de ve memleketin her türlü insanına da mefkûrenin ruhunu aşlamak, yolunu göstermek lâzımdır.

İşte Halkevleri büyük Türk bütününü, gaye yollarında faâl bir yolcu yapmak ve bu yolcuya birleşmek ruhunu, inanmak lüzumunu, çalışmak ihtiyacını anlatmak istiyor. Halkevleri büyük ve manalıdır.

Çünkü hepimiz, ancak bu çatı altında Türk kültürünün, Türk birliğinin ve Türk mefkûresinin daima iyiye, doğruya, güzele giden yollarını seçebiliyor, görebiliyoruz.



Beşerî Coğrafya tetkiki Notları

Şeref Kayaboğazi

Türklerde Soysal İki Örnek

(geçen sayının devamı)

Türk dediğimiz zaman gayet vazih olarak medenî dediğimiz siteli yüksek bir asıl gözümüz önüne gelir, köy, kasaba, şar, kent kurmuştur. Buralarda alış veriş yapar, fabrikaları vardır. Çadır hayatını çok geride bırakmıştır.

Türkmen, daha orijinal, halis türk soyudur. Fakat Anadolu'da Türkmen, (eski yaşayış tarzından kalma, kinaye olsa gerek) yürüklüğün alemi olarak kalmıştır. Burada ictimai durum, ulusun etnik adına üstün gelmiştir. Arablar Türkmenlere Oğuz Hana nisbetle guz, Doğuz Oğuz yerine Toğuzguz diyorlardı. Konya Selçukluları Türkmen Sultanları, veya Türk ulusu boy-laridi, Bizans üzerine ilk atılan Kastamonu Türkmenleridir. Esasen Anadolu'yu ilk kaplayan Türkmenlerdir. Bu günde Anadolu'nun her yerinde tesadüf olunur.

Bir kısım Türkmenler şehirlere yerleşerek boy ile beraber yaşayan göçebe vasıflarını bırakıyorlar, burjuva oluyorlar. Fakat bu soysal istihale (metamorfizm) pek te kolay bir iş olmadığından birçokları eski hallerini muhafaza etmektedirler. Hükûmetin bu gibi göçebelige karşı bir tedbir, bir, iskân politikası vardır.

(Mülga İskân Müdüriyeti Umumiyesi Habil Adem isminde birine Ana-

doluda Türkmen Aşiretleri diye Almancadan bir kitabı çevirttirmişti.)

Yürük tabirine gelince: bir göçmeni daima yürümeğe mecbur olanı bundan da iyi adlandırmak kabil olmaz, yürümek, göçmenin en karakteristik vasfıdır. Yürük ise, yürümek den gelmiyormu? Yürük, yürüyen veya hızla giden, koşan demektir: Yürük at, yürük deve gibi.

Bu ad Türklere nasıl verilmiştir?

Benge, Türkmen, Yürük Türklerin her hangi bir kısmına tarihen verilmiş bir ad dır. Zamanımıza kadar böylece devam etmiştir. Zira Türk medeniyet tarihinde yürüklük bir vasıftır, bir devredir: Ayrıca etnik bir zümre asla değildir.

Bu gün Türkmenlerin göçebe halde bulunanlarına Yürük denildiği gibi, menşe nazarı dikkate alınmıyarak göçebe halde bulunan yürüklerde mütesaviyen Türkmen diyoruz. Etnolojik ve etnografya bakımından Türk aslında birlik, Türk soysallığı bakımından ikilik, bu iki kutub arasında, keçit devreler, zaman ve mekân içinde husule gelmiş ebedi bir tekamülün arzettiği görünüşten başka bir şey değildir.

Türk veya diğer soydan köylüler arasında yaptığım tedkik ve müşahedelerim sonucu edindiğim tam kanaat

budur. Bu gün bu neticeyi her arzu eden de tahkik edebilir.

Türk ve Türkmen dediğimiz aynı aslın etnolojik birliği kadar ideolojik birliğini de isbat kabildir. Türk dili siteli Türkle, göçmen, çoban Türkmen arasında müşterek ve aynıdır. Eski-den kalma anane ve adet bağları ise,

her iki asılda mevcuttur, yalnız iptidai bazı adetler göçebelige ait hayatta devam ettiği halde, sitenin değiştiği ahlak ve adetler arasında bunların orijinaliteleri bozulmuş veya kaybolmuştur. Fakat Forklar bunların izlerini arıyor ve buluyor.

— devam edecek —

BAYRAĞIM...

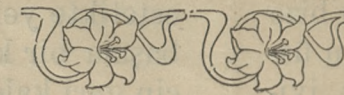
Ş. Sami Kubilây

«Kolay görme zor iştir, yakın durur, uzaktır; küçük durur, büyüktür; tek sanırsın, çok olur; hilâl dersin bedr olar; yıldız kadar bekeisi var; yıldırımından silahlıdır, bulut kablı hisarlıdır, ele geçmez bir tılsım o...»

Türk seven hiç bir ulusun bayrağına istihfafla bakmak hatırımdan geçmez. Fakat acundaki bütün ulusların bayraklarını, teker teker göz önüne alarak inceleyiniz, göreceksiniz ki, Türk bayrakının tablosu, şekli, rengi ve manası kadarengin ve derin bir varlığın tatlı kocaklanması, heybetli ve heyecanlı çarpınışlarını başka ulusların kinde bulamıyacaksınız..

Baştan başa al bir renk.. Türk kanı gibi.. Onunla kucaklanmış bir eşi göklerde gümüş kıvrımlı zarif bir hilâl ve bir tek yıldız..

Türkün engin doğuşile beraber, çar, pa çarpa ünle dalgalanan bayrağı; işte bu asil rengini ulusunun kanından almış ve hilâl yıldızı da kökler kadar ucsuz bucaksız, temiz ve geniş, erişilmez dokunulmaz, kıyılmaz bahtiyarlığının sorgucile süslenmiştir. Türk; namus ve şerefini, erkinlik ve egemenliğini bu büyük remzinde görür. Ona iüşmek dalalet ve gafletinde bulunacak olanlar, kökremiş bir milletin, tufanları andıran görülmemiş yaman savlet ile parçalanırlar.. Ay ve yıldızlar göklerde durdukça, şanlı ve şahametli bayrağı, sen de Türkün kudret ve esaletini, istikbalin sonsuzluğuna doğru o emsalsız varlığıyla bu şafaklarda dalgalanarak akup götüreceksin...



GÖSTERİ

Aptülkadir Işıtman

*Atatürk'ün 936 - 937 yılın-
da Kamutay açma söyle-
vinden :*

Arkadaşlar ;

(Bütün inkılâpları tek ha-
mle ile yapan sizlerden
güzel sanatlar inkılâbını
da bekliyorum. En büyük
noksanlarımızdan biri ve
birincisi olan sahne ve mu-
sikiye bilhassa dikkat gö-
zünüzü çekerim.

Bu yıl açılacak olan aka-
deminin önemli neticeler
vereceğinden eminim. Bu
alandaki Halkevi çalışmaları
da daha fazla kıymet
verilmesi lâzımdır).

Atalardan kalma, ihtimal başka dil-
lerden alma bir iki söz var.

(Tiyatro bir milletin terakki ölçüsü-
dür) ve gene (Tiyatro bir mekteptir)
Ulu Atanın söylevinden yukarıya aldı-
ğım parça geçmiş ve gelecek ataların
söylediği sözlerin en büyüğüdür. Çünkü
bu sözü söyleyen bürokrasi üzerinde
çalışan bir ata değil, her alanda at oy-
natan ve yokluktan varlık yaratan Ata-
dır, Atanın sözüdür.

Ulu Şefin gösteriye kıymet vermesi
gösterinin ne kıymette olduğunu bize
tekrar anlatıyor. Ulu Şef ki bütün üs-
tünleri üstünden görür ve bütün iyi-
liklerin en iyisini bize öğretir.

Gösteri bir ihtiyaçtır. Gösteri insan

la beraber doğmuş, insanla beraber
yaşamış, insanla beraber de ölecek-
tir. Gösteri tarihi dünya tarihinin en
eskisidir. Çünkü Âdem yer yüzünde
türediği an gösteri yer yüzünde ken-
dini göstermiştir. İhtimal okuyucularım
benim bu iddiamı bir acem mübalâga-
sı olarak kabul edeceklerdir. Şimdi
ben okuyucularımı ikna edecek delil-
ler göstermeğe çalışacağım.

(Darven) insanın maymundan geldi-
ğini iddia ediyor. Biz ister bunu kabul
ister cerh edelim. Eğer insan maymun-
dan gelmişse maymun hayvanların en
mukallididir. Gösteri ise hakikî hayatı
sahne üzerinde ve bir kitle karşısında
taklitten başka bir şey değildir.

Eğer insan balıktan türemişse tek-
gelen Âdemden sonra gelen Havva
Âdeme uyabilmek için onu taklit et-
mek mecburiyetinde kalmıştır. İş gene
taklide dayanıyor. Gösteri tarihi yer
yüzünde insan tarihile muvazi yürür.

Estetikte ; tarihi, edebiyatı olan her
şey üstündür denir. Gösterinin kendi-
ne göre edebiyatı çok zengindir. Bu
gün binlerce, yüz binlerce insan göste-
ri eserleri yazarak doymakta ve donan-
maktadır.

Bu böyle iken tarihi, edebiyatı ve
estetikte yeri güzel sanatların başlı
başına bir kolu olan gösteride biz ni-
çin geri kaldık?

Aziz okuyucum ; Cumhuriyet dev-
rinden önce kara günlerin kara belâ-

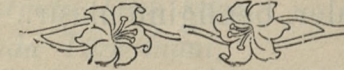
ları, kara taassubu ; Türk kadını ve
gencini sahneye çıkmaktan resmen
menetmiştir. Sana acı bir hakikattan
ve bir hatıradan bahsedeceğim. Türk
gençleri (Raşit Rıza, Ertugrul Muhsin)
ve emsali sahneye çıktıktan ve üstad
Fehim merhum bunların sahneye çık-
abilmesi için Saraydan izin aldıktan
sonra (Afife ve Seniye) isminde iki
Türk kızı da sahneye çıkmak istiyerek
Türk sahnesine hâkim olan ermeni
kadın ve şivesini düşürmek istemişler-
dir.

Bu, sahnemizin ilk fedaileri olan iki

sanatkâr arkadaş oyunu oynadıkları-
nın ertesi günü Karakol karakol sürün-
müş ve müslüman olmadıklarını iddia
etmek mecburiyetinde kalmışlardır.
Ne acı hakikat değilmi? (*)

Cumhuriyet bize saf, temiz bir hürri-
yet ve medeniyet havası verdikten
sonra Ulu Atamız da bize saf ve temiz
bir Türk sahnesi veriyor. Bu gösteri
işinde en önde halkı ve halk telakkisi-
ni terbiye eden Halkevleridir. Size ne
mutlu ki bu kutlu savaşın öncülerisiniz.

(*) Yakın çağlarda Türk t'yatrosu Refik Ahmet
İkinci cilt.



KAYNAK

« Halkevleri için »

*Duygu ve düşüncenin mihrakıdır bu Evler
Kahraman bir Ulusun yüz akıdır bu Evler*

Ne sudur. ne de gazdır, hiç durmadan fışkıran,
Ülkümüzün sesidir, bu kaynakta haykıran!
Ey karşıdan bu sese hayretle bakıp duran,
Haydi çabuk sen de koş, çekinme yoktur soran.

Burası bilgi evi, burası Ülkü evi!
Görgüsüz kalanlara burası görgü evi!
İçersinde kaynıyor ; neşe, sevinç, heyecan
Bu eve ölü giren buluyor tap taze can.

Bu kaynak varlıkların, devrimlerin kaynağı,
Yurdumuzu kaphıyor, kültürünün nur ağı.
Ülkümüzün Kâbesi, Mabedi bilgimizin.
Toplandığı mihraktır, Ulusa ilğimizin.

Sevgi, saygı, sevgenlik burada toplanmıştır ;
Ülküye susayanlar bu kaynakta kanmıştır.
Fen, sanat, bilgi, kültür hep burada kaynaşır;
Bu kaynaktan içenler, benliğine ulaşır..

Ey ! Bu eşsiz ülkenin eroğlu er gençleri!
Ey ! Kahraman soyumun ihtiyarı, dinçleri!
Koşunuz bu kaynaktan kana kana içiniz!
Ferahlasın gönlünüz, Ülkü dolsun içiniz..

Ey ! Sonsuz Ülkümüzün yorulmıyan yolcusu!
Ey ! Ulusal varlıkların kahraman mert kolcusu!
Sarıl bütün gücünle bu pek yüce varlığa!
Yabana bakma sakın, sakın düşme darlığa!

Haydi göreyim seni karanlıktan uzaklaş,
Hergün bir parça daha nura, güneşe yaklaş!
Pek büyük bir varlığın mihrakı Halkevleri!
Kahraman bir Ulusun yüz akı Halkevleri!...

İ. Öztürk

Hataylı Kardeşlerimize

*Müjde Hataylı kardeş,
Bayrağı aylı kardeş.
Tuttuğun Ülkü yolu;
Yıldızlı, aylı kardeş.*

*Denizler gibi coştun,
Ülkü peşinde koştun.
Atan'ın sayesinde;
Erkinliğe kavuştun.*

*Dudağından bırakma,
Ulusal, şen türkünü,
Sakın yabana bakma;
Gözet sonsuz Ülkünü.*

*Damarında Türk kanı,
Kafanda Türk inanı,
İlerleme yolunda;
Atanı örnek tanı.*

*İşte sana son öğüt:
Gönlünde Ülkü büyüt,
Kavuştuğun varlığı;
Gözünle, özünle güt.*

*Bugünün kutlu olsun,
Yarının mutlu olsun,
O günençli ocağın;
Her zaman odlı olsun...*

İbrahim Öztürk

Büyüdüğüm aziz yurdun
yüce koruyucularına

İçli duygular

Ulusal şiirler

Ferit Dikmen

Gönlüm gibi içli dolgun ve sessiz
Güzelim liman, şu, güzelim liman!
Sanarlar onu hiç kaygusuz, yassız
Bilseler gizlidir ne türlü hicran!

Esinle bazan o, coşar, köpürür
Sıgmaz yatağına, aşar, kabırır
Kinleşir, ne bulsa ahır, süpürür
Büker her kolu, o bir kahraman!

Bir ergin baş gibi eğilmez, gider;
Miskinlik gösterip, yazılmaz; gider
Çok yüce hal vardır; sayılmaz gider
Kükre arada olur bir arslan!

Kıyıyı, kayayı coşup döğerken
Şahlanıp tuttuğun ezip boğarken
Köpürüp göklere doğru ağarken
Görüp âcizliğin, susar her insan!

Onunda yüzü hep gamla kırışır
Dalgalardan bir biri ardı yarışır
Birleşir ayrılır, sonra... karışır
Kumsalda kopar çok feryatla figan!

İçten bir acıyla o da kırgındır
Coşsa da... temelden yine yorgundur
O da bir (aşk) ile yanık; vurgundur
Onun da gönlünde yaşar bir cânân!

Ak güller açar hoş, üstünde yer yer
Her köpük; sanılır: Güvercin yem yer
Usluyken görenler (mavi atlas) der...
Çok sarmak, sarılmak ister can, civan!

Ne dağlar, dereler hep ona bakar
O çaylar, ırmaklar katına akar
Kasırgalar geçer, şimşekler çakar
Aldırmaz... görmüş o nice bin tufan!

Deniz bir kovandır sanki dolu bal,
Hamsiyle uskumru, levrek hem kefal...
Parlar gümüş gibi... dolunca sandal
Tanrıdan hep bize ihsan, armağan!

Ey gönül! Bir ses var, biraz dur, dinle!
İç bu sesi de.. içten yan, derdinle
Gel sen de bir ses ol, şuradan inle,
Yazılsın, okunsun ellerde divan!

Kahri çok ise de lütfu var onun;
Gez, dolaş ahab ol isterse canın
(Emirik) sevgisi dolu her yanın
Bu liman bizimçin sanki gülistan!



Yurd Bilgisi
- notları -

Tarihte (Aşıklar adası) Sinop

Ferid Dikmen

Doğup, büyüdüğümüz tarihi (Sinop) un, vakit vakit, adı hakkında bir takım fikirler, mutalealar, duyar işitiriz. Bu işitmelerden ve tarihî konulara özel bir ilgimiz olmasından ötürü küçük yaştan beri, öz yurdun özel tarihine aid bilgiler edinir, belgeler toplarız. Çok defa, söz arasında, hususî sohbetlerde söylediğimiz (Aşıklar adası) sözünün şaka olmayup, gerçek bir şey olduğunu, şu sayfalaada bir tarih bilgini değil, bir meraklı, bir yurd — tarih sever sıfatıyla arz etmek istedik. Bir çok tarihi kaynaklardan toplayıp, derlemiş olduğumuz vesikalardan anlaşıldığına göre, (Sinop) iki bin yıl önce ve (İsa) dan mukaddem (Karadeniz) kıyısında kurulmuş bulunan ve esas kuruluşu daha eski çağlara dayanan önemli bir şehir ve limandır. O derecedeki; Trabzon ve Giresun gibi şehirlerdende eski olduğu anlaşılmaktadır. Buna aid ilmi vesikaları, büyük tarihî hakikatleri biz burada yazamayacağız.

Biz ancak (Aşıklar adası) nı arz edeceğiz: Bu fasla girmek için de küçük bir başlangıç yapalım. İsadan önce çok eski çağlarda ki uluslar, bir takım (mabüd) lere taparlar her şey'e bir mana verirler, herşeyde gizli bir kuvvet farz ve tahayyül ederler, kendilerince (mukaddes) saydıkları şeylerin adına, angısına, heykeller, putlar dikerler, bir çok tapınaklar yapar-

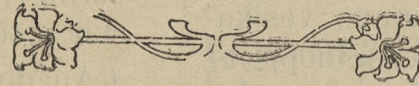
lardı. İşte bu cümleden olarak, hava, güneş, su, toprak hakkında bir takım şeyler düşünülür, onlara karşı Tanrısal (İlahî) bir ilgi ve korku beslerlerdi, bunun sonucu olarak da bir sürü dinî fikirler güderlerdi.

Eski (Mısır) da hükûmet süren (Batlamyos) lar bu çeşid inanışlara bir topluluk vermek ve dürlü sınıftan o'an tebaalarını mümkün mertebe ayı din ve ahide — mezhep etrafında birleştirmek e'gesiyle bir mabut icad etmiş'ler. Adına (Serap's) demişlerdi. (Sinop) O ası da pek mühim bir ticaret limanı olup hatta (Anadolu) yı ta (İskenderon) dan başlayıp ikiye bölerek Sinoba kadar gelen bir yolun mevcüdiyeti tarihin yazdığı hakikatlardandır. O çağlarda burada eski yunaniler vardı. Çok eskiden, Fenikeliler zamanından beri (Mısır) ile büyük ticari münasebette bulunurlardı. İşte bu alakadan ötürü o mabud) Serapis'i kendi'lerinin toprak mabudu (Hadis)e benzetirlerdi. inandıkları ibadetin esasitkad ve felsefesi de: hayatı hakir, bayağı görmek, dünyayı sevmemek idi. halkı fani dünyadan soğudup, tam bir (âhiret zihniyeti) il) güya sükün ve müsalemet fikriyle yaşatmak istiyorlardı. Bu sakat inanışla bir çok kimseler kendilerini ölüme sevkeder, hatta intihar ederlerdi.

Halk, benzettikleri ve sevdikleri bir

mabûde izafeten (Senhapi) demişlerdi-ki işte (Sinop) ve halk arasında galat olarak söylenen (Sinap) sözünün aslı budur. yoksa (Sineiab) falan deyil. O mabud hem güneş hemde şifa ve bereket mabudesi idi. Güya bu mabud. (Kıbrıs) kırallarından birine: (sema benim başım, deniz vücudum, toprak; ayaklarım ve güneşin zıyasıda uzakla-rı gören gözlerimdir) demiş bir mabed bir serapiyun yaptırılmışdı ki muhte-şem bina idi. Sinoba gelenler bu ma-budden şifa sıhhat temenni ederdi. esa-

tir hurafe dediğiniz bunların hatırala-rını anlatan tarih sayfalarından çıkı-rılacak en sarıh netice (Sinob)un şa-yani tetkik bir şehir olduğu, o halkın ne dürlü zihniyette burada mühim binalar jimnazlar, ibadet yerleri.... kurmuş oldukları anlaşılmış bulunuyor Bu halde, bu anıdlarla anılan bir şehir (Aşıklar adası) diye ad konulmasının elbette bir sebebi olacaktı, biz kısmıan bildirdik. Gelecek bölümde de Osman-lı Türk devrinin hatıralarını sayın okuyuculara sunacağız.



Halkevlerinin Altıncı Yıl Dönümü dolayısıyla Evimizde geniş ölçüde tören yapıldı

Halkevlerinin Altıncı Yıl Dönümü ve yeni açılacak Halkevlerinin açılış ve kuruluşlarının kutlanması dolayısıyla bu yıl Evimizde geniş ölçüde tören yapılmıştır.

1 — Halkevlerinin yıl dönümüne rastlayan 21 şubatta Evimiz radyosu Ankara radyosuna ayar edilerek saat 15 de Ankara Halkevinde çalışan Erkinlik marşile; Dahiliye Vekili ve Parti Genel Sekreteri Bay Şükrü Kayanın söylevi dinlenmiştir.

2 — Halkevi bandosunun çaldığı Erkinlik marşile Evimiz programının tatbikine geçilmiştir.

3 — Halkevi Başkanı Macit Tekinalp tarafından evimizin bir yılda başardığı işler hakkında bir söylev verilmiştir.

4 — Evimiz bandosu tarafından

çalınan muhtelif parça'lar dinlenmiştir.

5 — Dil, edebiyat ve tarih şubesi Başkanı Dilâver Can tarafından Halk-kevlerinin amacı mevzulu bir söylev.

6 — Bandonun çaldığı Cumhuriyet marşına herkes iştirak etmek suretile törene son verilmiştir.

Bu münasebetle de Evimiz, diğer Halkevlerinin yıl dönümlerini ve yeni açılacak Halkevlerinin de kuruluşları-nı tel yazılarla kutlamıştır.

1 — Oğünün akşamı Halkevi salonu saat 19 da açılarak saat yirmide ban-donun çaldığı Erkinlik marşile gece programının tatbikine geçilmiştir.

2 — Şiirler okunmuş.

3 — Evimiz Gösterit kolu tarafın-dan hazırlanan (Çoban) piyesi müvaffa-kiyetle temsil edilmiştir.

4 — Perde aralarında Bando seçil-miş parçalar çalmış.

5 — Bandonun çaldığı Cumhuriyet marşile törene son verilmiştir.



Kısa Haberler

Evimizin sesli Sineması

Evimiz tarafından satın alınan Sesli Sinema makinesi Sinoba gelmiş ve makine ile beraber gelen filimlerde şimdilik Parkdaki gazino binasında gösterilmeye başlanmıştır.

Sinemamın ilk akşamki hasılatı Çocuk Esirgeme kurumuna tahsis edilmiştir.

Sinemaya karşı halkın gösterdiği fazla alâka üzerine, Evimiz İstanbul'daki filim kumpanyalarile görüşmeler yaparak, en müsait şerait gösteren kumpan ya ile konturat yapılmak suretilde her hafta muntazaman yeni filimler getirilmeye başlanmıştır.

Yeni Sinema binası

Evimiz tarafından satın alınan yeni Sinema binasının tamiratına başlanılmış olduğundan Sinema yakında yeni binada gösterilecektir.

İlk okullar himaye heyeti

Sinop İlk okullarındaki yoksul çocuklara sıcak bir öğle yemeği vermek için, İlk okullar himaye heyeti faaliyete geçerek hazırlanan yemekhanede, şimdilik ders yılı sonuna kadar altmış çocuğa muntazaman öğle yemeği verilmeğe başlanılmıştır.

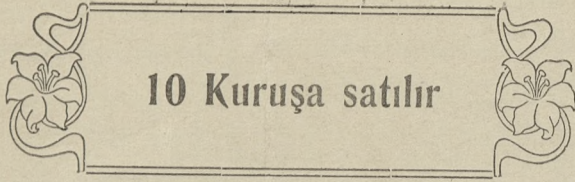
(Canavar)

Hasılatı Sinop Çocuk Esirgeme kurumu menfaatına olmak üzere evimiz Gösterit kolu gençleri (canavar) piyesini muvaffakiyetle temsil etmişlerdir.

Balo

Halkevi Sosyal yardım şubesi tarafından Evimiz salonunda Bayramda bir Balo verilmiş ve eğlenceli vakıtlar geçirilmiştir.





Derginin yazı şartları :

Dergiye gönderilecek yazılar kâğıdın yalnız bir tarafına daktilo ile yazılarak altına el yazısı ile imza ve açık adres konulmalıdır.

Gönderilen her yazının dergiye derci mecburi değildir.

Dergiye derc edilmeyen yazılar geri gönderilmez.

Dergiye ait yazı ve müracaatlar Sinop Halkevi İdare heyetine yapılmalıdır.

Derginin Yıllığı (100) kuruştur